

סיכום השיעור של הרב הדרי בשמועות ראייה
כל טעות יש לתלות בחוסר הבנתו של הכותב

שמועות ראייה לפרשת פנחס – תרפ"ט – השניות המתגלה בעולם

- א. שלוש שיטות בהתכונותו של פינחס
- ב. "בכוח" ו"בפועל"
- ג. עשה דוחה לא תעשה ועשה דוחה עשה
- ד. ההתייחסות השבטית
- ה. חלוקת הארץ בגורל
- ו. ההתייחסות בעבר הירדן
- ז. מינויו של יהושע בן נון
- ח. תמידים ומוספים

הקדמה

בלי לתת ציונים, לפנינו שמועה מעולה. או מפני שהרב דיבר באותה שבת בצורה מאוד בהירה, או שהשומע קלט בצורה מיוחדת.

אל השמועה

יש שלוש שיטות לגבי ראשית כהונתו של פנחס:

- א. מתחילת ימי הכהונה (רמב"ם, כנראה הוא הבין שיש לכך מסורת חזל"ת).
 - ב. מאז הריגת זמרי – "מאר ר' אליעזר א"ר חנינא, לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי" – זמרי היה גורם שעזר לפינחס להוציא מן הכוח אל הפועל את הפוטנציאל שהיה טמון בו.
 - ג. בתום תקופת הכיבוש וההתנחלות, י"ד שנים לאחר מעבר הירדן – כשעשה שלום בין השבטים. (רב אשי).
- אמנם ניתן לומר ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים" ואין כאן סתירה ומחלוקת.

בכל עניין יש להבדיל בשלושה מרכיבים: המחשבה, המעשה והתכלית. וכך אף בעניינו של פינחס יש לדון על שלוש הבחינות האמורות.

בעצם בכל מעשה יש לדון במרכיבים האלה ולהתייחס ולקבוע את סדר העדיפויות בקיום המעשים והמצוות. שהרי פעמים שנתקלים המצוות ומתנגשים האחד בחברתה, לעתים סותרות זו את זו, או קודמות זו את זו.

כל הדיון הזה הוא למעשה דיון בפרשה שלנו. מה פתאום מגיע פינחס, בלי לשאול ובלי בית דין, קם והורג נשיא בישראל?

הבעייתיות הזו של ניגוד מגמות, של "עשה" לקנאת שמים, של "לא תעשה" חמור **כלא תרצח**, של כוונה נצרכת בקיום המצווה, של איסור וטומאה האמורים להפך להיתר ולקדושה – כל אלה עומדים במוקד קנאותו של פינחס.

על הקנאות הזו של פינחס קמו עוררין, שהשבטים ביזוהו – שסביו היה כהן לע"ז – יתרו. לא פלא שהוא רוצח, לא יכול להיות שעם גנים כאלה תהיה לו כוונה לשם שמים. לכן בא הכתוב וייחסו – בן אהרון הכהן. הקב"ה מעיד עליו שיש עליו צד חיובי והוא המניע לכל הקנאות הזו.

סיכום השיעור של הרב הדרי בשמועות ראייה
כל טעות יש לתלות בחוסר הבנתו של הכותב

ולכאורה מדוע היה צריך לייחסו לאהרון, הרי אם המעשה ראוי, מדוע ביזוהו? ואן אינו ראוי מה מועילה הדגשת הייחוס שלו לאהרון?

אלא שהפעולה שעשה פינחס, היא פעולה שרק בתנאים מאוד מסויימים יכולה להפך לדבר קדוש, עם כוונה מלאה ועמוקה ואיזון מאוד דק. השבטים לא חשבו שפינחס מסוגל להיות במדרגה הזאת, בייחוד לפי הייחוס שלו. ולכן מכוחה של קדושתו של אהרון הפך האיסור הנוראי של "לא תרצח" לקדושה עליונה. הקב"ה מעיד שאף המוטיבציה שלו הייתה חיובית.

פעולתו של פינחס צריכה להיבחן משלוש בחינות: מחשבה, מעשה ותכלית. לגבי הכוונה רמזה התורה בדבר ייחוסו לאהרון, כהן החדש – בשלום ובמישור הלך, לא ניתן לייחס לכך דבר שלילי, זה ערובה לטהרת מחשבת פנחס. זה תואם לדברי הרמב"ם שהיה פה פוטנציאל טמון בכח של כהונה מאז שנולד, וכעת הוא יצא אל הפועל. דברי הרמב"ם נכונים בבחינת הבכח.

הדעה השנייה, שפינחס נתכהן בשעה שהרג את זמרי דנה בצד המעשי, צד זה נתגלה בפועל רק במעשה הקנאות, כשתכונות הכהונה הגנוזות בו הניעוהו למעשה.

הדעה השלישית, דנה בתכלית. את המגמה הסופית אפשר היה להבין רק לאחר כמה שנים. ע"י זה שפינחס שנים רבות לאחר המעשה של זמרי עומד בראש משלחת השלום לשניים וחצי השבטים שבעבר הירדן, הוא בעצם מתקן את מה שעלול היה להיגרם בעקבות המעשה שהוא עשה עם זמרי, שהייתה עלולה להיגרם פילוג בעם ישראל, שהרי שבט ראובן כולו בתמך שמעשה של זמרי. סבור רב אשי שלא נתכהן פינחס עד שלא הוכחה מגמתו הסופית.

עיקרון זה דומה בפרשיות נוספות הנמצאות בפרשתנו:

שהיו האומות מבזים את עם ישראל, שודאי ששלטו המצרים באמותיהם ואין הם מתייחסים לשבטיהם, לכן העיד עליהם הקב"ה ושם שמו עליהם ה"א מצד אחד וי"ד מצד שני. הבחירה הזו בעם ישראל היא כבר במקור בדור הפלגה, אז היא הייתה בהסתר, בכח. ובהמשך הכח הזה יצא אל הפועל בתקופות מאוחרות יותר...

נאלצתי לצאת לפני סוף השיעור, עמכם הסליחה... שבת שלום!